

התוכנית הלאומית לגילוי מוקדם של סרטן השד

פרופ' גדי רנרט, ראש התכנית הלאומית לגילוי מוקדם של סרטן השד, מנהל המרכז הארצי לבקרת סרטן ושירות הייעוץ הארצי לסרטן משפחתי בשירותי בריאות כללית, והמחלקה לרפואת הקהילה ואפידמיולוגיה, מרכז רפואי כרמל והפקולטה לרפואה, הטכניון, חיפה ויועץ האגודה למלחמה בסרטן: "התוכנית הלאומית לגילוי מוקדם של סרטן השד ניטרה בשנת 2004 290,000 בדיקות ממוגרפיה. 190,000 בדיקות (65%) מכלל הבדיקות בוצעו כבדיקות סריקה של נשים ללא תלונות, כ- 20,000 בדיקות בוצעו בנשים למטרת מעקב אחר סרטן שד בעבר ויותר הבדיקות בוצעו בנשים שהופיעו עם תלונות או ממצא למטרת בירור.

בסה"כ זהו בשנת 2004 כ- 3900 ממאירויות ובהן כ-1000 (!) ממאירויות שהתגלו בבדיקות הסריקה של נשים ללא תלונות. עם זאת עדיין מרבית הממאירויות מתגלות בנשים שלא דרך בדיקה שגרתית. ההסבר העיקרי לכך, מעבר לעובדה שישנן קבוצות גיל שאינן מוזמנות לבדיקות שיגרה משום שהממוגרפיה לא הוכחה כיעילה אצלן, הן שנים רבות הנמצאות בקבוצת הגיל המתאימה לסריקה – בוחרות שלא לבוא לבדיקה. רק 55% מכלל הנשים המוזמנות לבדיקה אכן מגיעות. בנוסף לכך, חלק מהנשים המגיעות לבדיקה אינן מקפידות להיבדק אחת לשנתיים. ממוצע האיחור לבדיקה באוכלוסייה בארץ הינו חצי שנה, כאשר נשים רבות מאחרות שנה ואף שנתיים. אישה שאינה מקפידה להיבדק אחת לשנתיים מקטינה באופן מהותי את סיכוייה להתגלות בשלב מחלה מוקדם.

למעלה ממחצית הנשים המתגלות שלא בסריקה, הוזמנו בעבר לבדיקת סריקה אך בחרו שלא לבוא לבדיקה. גידולים שיתגלו בנשים אלו יהיו בדרך כלל גידולים גדולים הרבה יותר עם שיעורי הישרדות נמוכים יותר.

בקרב הנשים שהתגלו בסריקה חוזרת, כמומלץ על דינו, נמצאו 58% בשלב פולשני ראשון ששיעורי ההחלמה ממנו גבוהים מ-90%. עוד 25% התגלו בשלב שני מוקדם שגם בו שיעורי ההחלמה גבוהים מאד.

בשלב זה של התוכנית הלאומית משעברו 10 שנים להפעלתה, חשוב להשקיע את מירב המאמץ להביא לבדיקה את קבוצת הנשים הגדולה שטרם נבדקה למרות זימונים חוזרים ונשנים, ולהדגיש לנשים שכן באות לבדיקה את הצורך להקפיד על שמירת המרווח של שנתיים בלבד בין הבדיקות. מספר מחקרים אצלנו מנסים ללמוד מדוע בוחרות נשים להתעלם מההזמנה להיבדק על מנת לשפר את ההיענות, אך לאמצעי התקשורת תפקיד מרכזי בהעברת מסר ה"צורך" לאוכלוסיות היעד".

בברכה,

נאוה עינבר

דוברת האגודה למלחמה בסרטן

03 – 5719577